

FÖRKORTNINGAR – BARA I NÖDFALL P.G.A. UTRYMMESBRIST

Förkortningar är en vanlig källa till osäkerhet bland skribenter. Ska man förkorta uttryck och hur gör man det i så fall på rätt sätt? Finns det några särskilda regler att hålla sig till?

Ja, huvudregeln är faktiskt att inte förkorta alls. Det kan låta drastiskt, men faktum är att förkortningar oftast bara underlättar för den som skriver. De gynnar sällan läsaren – tvärtom visar undersökningar att förkortningar i en text bara tvingar ögat att stanna upp och på så vis stör läsningen. Det är inte heller säkert att läsaren alltid vet vad förkortningarna står för. Det här gäller särskilt när man förkortar namn eller branschspecifika uttryck. Rekommendationen är alltså att skriva ut orden i så stor utsträckning som möjligt.

Men det finns tillfällen när förkortningar kan vara befogade. Till exempel i tabeller där det är ont om utrymme, eller i punktlister. Och då finns det några bra riktlinjer att hålla sig till:

1. AVBRYTNINGSFÖRKORTNINGAR

Man bör alltid använda punkter för att visa var man har brutit av ett eller flera ord. I förkortningen *t.ex.* är det orden *till* och *exempel* som blivit avbrutna. Ibland används mellanslag för att markera avbrytningen, men punkter är mycket tydligare. Så här ser då några vanliga förkortningar ut:

Bland annat – bl.a.
Det vill säga – d.v.s.

Och så vidare – o.s.v.

Med flera – m.fl.

På grund av – p.g.a.

2. SAMMANDRAGSFÖRKORTNINGAR

Man bör däremot inte använda punkter för sammandragsförkortningar som *tfn* (telefon) eller *nr* (nummer). Då har man ju inte brutit av ordet, utan använt bokstäver från olika delar av det.

3. FÖRKORTNINGAR SOM FÅTT ORDSTATUS

Det finns också så kallade initialförkortningar som utläses som vanliga ord eller som blivit mycket etablerade i allmänspråket, till exempel *hiv*, *cd*, *mc*, *syo* och *vd*. Sådana skrivs utan punkter och med små bokstäver. Initialförkortningar med namnfunktion, till exempel *Saco* (Sveriges akademikers centralorganisation), skrivs med inledande stor bokstav.

Månadens fråga

FRÅGA: Kan man verkligen använda ordet *spendera* om tid? Till exempel så här: *Vi spenderade en helg i Paris*. Borde det inte heta att *vi tillbringade* en helg i Paris? Är inte *att spendera tid* en direktöversättning från engelskans *to spend time*?

SVAR: Jo, det kan man tycka, och det här är en uttrycksanvändning som retar många. Men i dag använder vi en mängd olika metaforiska uttryck för att beskriva tid som en värdefull tillgång. Vi slösar tid, vi sparar tid, vi vinner tid, vi stjälar tid – vi kanske till och med lever på lånad tid. Därför är det rimligt att vi också kan spendera tid på något. Men vi kan hålla med om att *tillbringa* ändå fungerar bättre i vissa sammanhang. Om inte annat slipper man reta upp sin läsare i onödan, vilket kan vara nog så värdefullt.